

Klassieke Olympiaden 2026-2027

Pensum Grieks

Finale

De onderstaande tekst sluit direct aan bij het pensum van de tweede ronde.

Λέγει δ' ὥς ἡμεῖς ἦλθομεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν τούτου

ὄστρακον ἔχοντες, καὶ ὥς ἠπείλουν αὐτῷ ἐγὼ ἀποκτενεῖν,

καὶ ὥς τοῦτό ἐστιν ἡ πρόνοια. Ἐγὼ <δ> ἡγοῦμαι, ὦ βουλή,

ῥάδιον εἶναι γινῶναι ὅτι ψεύδεται, οὐ μόνον ὑμῖν τοῖς

5 εἰωθόσι σκοπεῖσθαι περὶ τῶν τοιούτων, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις

ἅπασι. Τῷ γὰρ ἂν δόξειε πιστὸν ὥς ἐγὼ προνοηθεὶς καὶ

ἐπιβουλεύων ἦλθον ἐπὶ τὴν Σίμωνος οἰκίαν μεθ' ἡμέραν,

μετὰ τοῦ μειρακίου, τοσούτων ἀνθρώπων παρ' αὐτῷ

συνειλεγμένων, εἰ μὴ εἰς τοῦτο μανίας ἀφικόμην ὥστε

10 ἐπιθυμεῖν εἷς ὢν πολλοῖς μάχεσθαι, ἄλλως τε καὶ εἰδὼς ὅτι

ἀσμένως ἂν με εἶδεν ἐπὶ ταῖς θύραις ταῖς αὐτοῦ, ὅς καὶ ἐπὶ

τὴν ἐμὴν οἰκίαν φοιτῶν εἰσῆει βία, καὶ οὔτε τῆς ἀδελφῆς
οὔτε τῶν ἀδελφιδῶν φροντίσας ζητεῖν με ἐτόλμα, καὶ
ἐξευρὼν οὗ δειπνῶν ἐτύγχανον, ἐκκαλέσας ἔτυπτέ με· Καὶ
15 τότε μὲν ἄρα, ἵνα μὴ περιβόητος εἶην, ἡσυχίαν ἤγον,
συμφορὰν ἐμαυτοῦ νομίζων τὴν τούτου πονηρίαν· ἐπειδὴ δὲ
χρόνος διεγένετο, πάλιν, ὡς οὗτός φησιν, ἐπεθύμησα
περιβόητος γενέσθαι· Καὶ εἰ μὲν ἦν παρὰ τούτῳ τὸ
μειράκιον, εἶχεν ἄν τινα λόγον τὸ ψεῦδος αὐτῷ (ὥς) ἐγὼ διὰ
20 τὴν ἐπιθυμίαν ἠναγκαζόμην ἀνοητότερόν τι ποιεῖν τῶν
εἰκότων· νῦν δὲ τούτῳ μὲν οὐδὲ διελέγετο, ἀλλ' ἐμίσει
πάντων ἀνθρώπων μάλιστα, παρ' ἐμοὶ δ' ἐτύγχανε
δαιτώμενον. Ὡστε τῷ ὑμῶν πιστὸν ὡς ἐγὼ πρότερον μὲν
ἐξέπλευσα ἐκ τῆς πόλεως ἔχων τὸ μειράκιον, ἵνα μὴ τούτῳ
25 μαχοίμην, ἐπειδὴ δὲ ἀφικόμην πάλιν, ἤγον αὐτὸν ἐπὶ τὴν
οἰκίαν τὴν Σίμωνος, οὗ πλεῖστα ἔμελλον πράγματα ἔξειν· Καὶ
ἐπεβούλευον μὲν αὐτῷ, οὕτω δὲ ἦλθον ἀπαράσκευος, ὥστε
μήτε φίλους μήτε οἰκέτας μήτε ἄλλον ἄνθρωπον
παρακαλέσαι μηδένα, εἰ μὴ τοῦτό γε τὸ παιδίον, ὃ

- 30 ἐπικουρῆσαι μὲν μοι οὐκ ἂν ἐδύνατο, μηνῦσαι δὲ ἱκανὸν ἦν
βασανιζόμενον, εἴ τι ἐγὼ ἐξημάρτανον; Ἄλλ' εἰς τοσοῦτο
ἀμαθίας ἀφικόμην, ὥστε ἐπιβουλεύων Σίμωνι οὐκ ἐτήρησα
αὐτὸν οὐ μόνον οἷόν τ' ἦν λαβεῖν, ἢ νύκτωρ ἢ μεθ' ἡμέραν,
ἀλλ' ἐνταῦθα ἦλθον οὐ αὐτὸς ἔμελλον ὑπὸ πλείστων
35 ὀφθήσεσθαί τε καὶ συγκοπήσεσθαι, ὥσπερ κατ' ἐμαυτοῦ τὴν
πρόνοιαν ἐξευρίσκων, ἵν' ὥς μάλιστα ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν
ὑβρισθείην;

- Verder, leden van de Raad, is het ook op grond van het
gevecht dat heeft plaatsgevonden gemakkelijk te
40 concluderen dat hij liegt. Want zodra de jongen in de gaten
had wat er aan de hand was, gooide hij zijn mantel weg en
ging ervandoor; zij achtervolgden hem en ik ging weg langs
een andere route. En zeg nu zelf: wie moet je als schuldigen
aan het gebeurde beschouwen: degenen die vluchten of
45 degenen die proberen iemand te pakken? Ik geloof dat het
iedereen duidelijk is dat mensen die vrezen voor hun eigen
welzijn vluchten, en dat mensen die kwaad in de zin hebben

anderen achtervolgen. Het is niet zo dat, terwijl dít
aannemelijk is, het in werkelijkheid toch anders is toegegaan.

- 50 Nee, zij pakten de jongen met geweld, en sleurden hem van
de straat, en toen ik eraan kwam, raakte ik hen niet aan,
maar pakte de jongen beet. Maar zij sleurden hem met
geweld mee en sloegen mij. De ooggetuigen hebben jullie
bevestigd dat het zo gegaan is. Daarom is het toch wel heel
55 erg als ik bij u de indruk wek dat ik een vooropgezet plan had
ten aanzien van die dingen waarbij zij op zo'n schandelijke
manier de wet overtreden hebben. Wat zou er toch wel met
mij gebeurd zijn als het omgekeerde van wat er echt gebeurd
is had plaatsgevonden, ik bedoel, als ik met een aantal
60 vrienden bij me naar Simon was toegegaan en met hem was
gaan vechten en hem had geslagen en achterna gezeten en
hem had beetgepakt en had geprobeerd hem met geweld
weg te sleuren, terwijl ik nu in zo'n proces verzeild ben
geraakt nadat hij dit soort dingen heeft gedaan, een proces
65 waarin ik gevaar loop met betrekking tot mijn vaderland en

mijn hele vermogen? En wat nog het belangrijkste en opmerkelijkste is: hij die, zoals hij beweert, door mij onrechtvaardig behandeld en belaagd is, heeft het vier jaar lang niet aangedurfd om een aanklacht bij jullie in te dienen.

70 Wat doen andere mensen die verliefd zijn en beroofd worden van hun geliefden en in elkaar geslagen worden? Die worden boos en proberen direct wraak te nemen, maar hij doet dat pas veel later.

Dat ik, leden van de Raad, op geen enkele manier

75 schuldig ben aan de gebeurtenissen, is naar mijn idee nu wel voldoende bewezen. Mijn houding ten opzichte van ruzies over dergelijke zaken is van dien aard dat ik, hoewel ik veel wangedrag van Simon te verduren heb gehad en hij mij een zware hoofdwond heeft toegebracht, er toch niet toe ben

80 overgegaan een aanklacht tegen hem in te dienen; mijn overweging was dat het verkeerd is om bij een ruzie over een jongen te proberen elkaar uit het vaderland te laten verbannen. Verder vond ik dat er geen sprake kon zijn van

voorbedachte raad om iemand te verwonden wanneer

85 iemand een ander verwondingen heeft toegebracht zonder
de bedoeling hem te doden. Wie is er immers zo onnozel dat
hij ruim tevoren plannen maakt hij hoe een van zijn vijanden
kan verwonden? Nee, het is duidelijk dat degenen die onze
wetten hebben vastgesteld niet de bedoeling hadden dat

90 verbanning uit het vaderland de straf zou kunnen zijn voor
mensen die elkaar bij een gevecht een hoofdwond
toebrengen. Dan zouden ze toch zeker al veel mensen de stad
uit gejaagd hebben. Maar degenen die het plan hadden
iemand te vermoorden, maar hem alleen maar verwonden en

95 er niet in slagen hem te doden, voor zulke mensen hebben ze
zulke zware straffen vastgesteld, omdat ze van mening
waren dat die gestraft behoorden te worden voor hun
tevoren bedachte kwade plannen. En ook al slaagden ze niet
in hun opzet, dan vonden de wetgevers dat, voor zover het

100 aan die mensen lag, de daad wel degelijk was gepleegd. Jullie
zelf hebben in het verleden ook al dikwijls op die manier een

oordeel geveld over voorbedachte raad. Het zou toch ook te
erg zijn als jullie de gruwelijke straf van verbanning opleggen
aan mensen die verwondingen oplopen bij een vechtpartij
105 die het gevolg is van dronkemanspraatjes of van ruzie om
een jongen of een paar scheldwoorden of een meisje, maar
die daar spijt van hebben zodra ze weer bij zinnen gekomen
zijn.

Θαυμάζω δὲ μάλιστα τούτου τῆς διανοίας. Οὐ γὰρ τοῦ αὐτοῦ
110 μοι δοκεῖ εἶναι ἑρᾶν τε καὶ συκοφαντεῖν, ἀλλὰ τὸ μὲν τῶν
εὐηθεστέρων, τὸ δὲ τῶν πανουργοτάτων. Ἐβουλόμην δ' ἂν
ἐξεῖναί μοι παρ' ὑμῖν καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἐπιδείξαι τὴν τούτου
πονηρίαν, ἵνα ἡπίστασθε ὅτι πολὺ ἂν δικαιότερον αὐτὸς περὶ
θανάτου ἡγωνίζετο ἢ ἑτέρους ὑπὲρ τῆς πατρίδος εἰς
115 κίνδυνον καθίστη. Τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἐάσω· ὃ δ' ἡγοῦμαι ὑμῖν
προσῆκιν ἀκοῦσαι καὶ τεκμήριον ἔσεσθαι τῆς τούτου
θρασύτητος καὶ τόλμης, περὶ τούτου μνησθήσομαι. Ἐν
Κορίνθῳ γάρ, ἐπειδὴ ὕστερον ἦλθε τῆς πρὸς τοὺς πολεμίους
μάχης καὶ τῆς εἰς Κορώνειαν στρατείας, ἐμάχετο τῷ

- 120 ταξίαρχῳ Λάχητι καὶ ἔτυπτεν αὐτόν, καὶ πανστρατιᾷ τῶν
πολιτῶν ἐξελθόντων, δόξας ἀκοσμότατος εἶναι καὶ
πονηρότατος, μόνος Ἀθηναίων ὑπὸ τῶν στρατηγῶν
ἐξεκηρύχθη.
- Ἔχοιμι δ' ἂν καὶ ἄλλα πολλὰ εἰπεῖν περὶ τούτου, ἀλλ' ἐπειδὴ
- 125 παρ' ὑμῖν οὐ νόμιμόν ἐστιν ἔξω τοῦ πράγματος λέγειν, ἐκεῖνο
ἐνθυμεῖσθε· οὗτοί εἰσιν οἱ βία εἰς τὴν ἡμετέραν οἰκίαν
εἰσιόντες, οὗτοι οἱ διώκοντες, οὗτοι οἱ βία ἐκ τῆς ὁδοῦ
συναρπάζοντες ἡμᾶς. Ὡν ὑμεῖς μεμνημένοι τὰ δίκαια
ψηφίζεσθε, καὶ μὴ (με) περιίδητε ἐκ τῆς πατρίδος ἀδίκως
- 130 ἐκπεσόντα, ὑπὲρ ἧς ἐγὼ πολλοὺς κινδύνους κεκινδύνευκα
καὶ πολλὰς λητουργίας λελητούργηκα, καὶ κακοῦ μὲν αὐτῇ
οὐδενὸς αἴτιος γεγένημαι, οὐδὲ τῶν ἐμῶν προγόνων οὐδεῖς,
ἀγαθῶν δὲ πολλῶν· ὥστε δικαίως ἂν ὑφ' ὑμῶν καὶ ὑπὸ τῶν
ἄλλων ἐλεηθείην, οὐ μόνον εἴ τι πάθοιμι ὧν Σίμων βούλεται,
- 135 ἀλλὰ καὶ ὅτι ἠναγκάσθην ἐκ τοιούτων πραγμάτων εἰς
τοιούτους ἀγῶνας καταστῆναι.

Aantekeningen (N.B. cursief gedrukte aantekeningen zijn geen vertaling, maar een toelichting op de aangehaalde woorden)

1	λέγει	het subject is Simon
2	τὸ ὄστρακον ἀπειλέω + <i>dat.</i>	potscherf dreigen
3	ἡ πρόνοια <δ>	vooraf bedacht plan, opzet, 'voorbedachte raad' (een technisch-juridische term) Dit woord staat tussen puntige haken, omdat het niet in de overgeleverde handschriften staat, maar er volgens de moderne uitgever van de tekst wel hoort te staan.
5	εἴωθα + <i>inf.</i> σκοπέομαι περί + <i>gen.</i>	gewend zijn om te (<i>perfectum met praesensbetekenis</i>) onderzoek doen naar
6	Τῷ προνοέομαι	<i>hier:</i> = Τίνι beramen
7	ἐπιβουλεύω	kwaad in de zin hebben
9	συνλέγομαι, <i>perf.</i> συνείλεγμαι εἰ μή εἰς τοῦτο + <i>gen.</i>	zich verzamelen tenzij tot deze mate van
10	ἄλλως τε καὶ	vooral
11	αὐτοῦ ὅς καὶ	= ἑαυτοῦ <i>vertaal:</i> terwijl hij juist
12	εἰσῆγει	<i>indic. impf. 3e pers. ev. van εἴσειμι</i>
14	οὗ <i>betrekkelijk</i> <i>bijwoord van plaats</i>	waar
15	περιβόητος	veelbesproken; onderwerp van roddelpraatjes
16	συμφορά + <i>gen.</i>	een ramp voor
17	διαγίγνομαι πάλιν	verstrijken <i>hier:</i> weer wél
19	ὁ λόγος <ὡς>	<i>hier:</i> logica <i>zie aantekening bij regel 3</i>
20	ἡ ἐπιθυμία	<i>hier:</i> verliefdheid
20-21	τῶν εἰκότων	<i>hier:</i> dan normaal zou zijn
21	νῦν δὲ ἐμίσει	<i>hier:</i> maar in werkelijkheid <i>vul aan:</i> αὐτόν
23	διαιτάομαι	verblijven

	ὥστε	aan het begin van een hoofdzin: Daarom
	τῷ	hier: = τίνι
	πιστόν	vul aan: ἔστιν
24	ἐξέπλευσα	ind. aor. 1e pers. ev. van ἐκπλέω
26	οὔ	zie aantekening bij regel 14
	μέλλω + inf. fut.	hier: wel zullen, wel moeten
	τὰ πράγματα	hier: moeilijkheden
29	εἰ μὴ	hier: behalve
30	μηνύω	getuigen
	ἱκανός + inf.	in staat om te ...
31	βασανίζω	verhoren op de pijnbank; hier blijkt dat Theodotus vermoedelijk een slaaf was: getuigenissen van slaven werden in principe onder foltering afgenomen
	εἰς τοσοῦτο + gen.	tot zo'n grote mate van
32	τηρέω	opwachten
33	οὔ	zie aantekening bij regel 14
	μόνον	vul aan: αὐτόν
	οἷόν τ' ἔστιν	het is mogelijk
34	μέλλω + inf. fut.	zie aantekening bij regel 26
35	ὀφθήσομαι	fut. pass. van ὀράω
	συγκοπήσομαι	fut. pass. van συγκόπτω
	ὥσπερ + ptc.	alsof
	κατά + gen.	tegen, ten nadele van
36	ἡ πρόνοια	zie aantekening bij regel 3
37	ὕβριζω	hier: mishandelen
109	θαυμάζω + gen.	zich verwonderen over
	ἡ διάνοια	hier: karakter
109-110	ἔστι + gen.	het past bij iemand (een speciaal gebruik van de genitivus possessivus)
112	ἐκ τῶν ἄλλων	op grond van zijn andere daden
113	ἡπίστασθε	indicativus in plaats van de na ἵνα gebruikelijke coniunctivus of optativus, omdat de finale bijzin deel uitmaakt van een irrealis
113-114	ἀγωνίζομαι περὶ θανάτου	in een proces verwickeld raken waarbij de doodstraf kan worden opgelegd
114	ὕπὲρ τῆς πατρίδος	de spreker zinspeelt hier op verbanning als straf

115	ὃ	<i>het antecedent van dit betrekkelijk voornaamwoord is τούτου (regel 117)</i>
117	μιμνήσκομαι περί + <i>gen.</i>	<i>hier: melding maken van</i>
117-119	Ἐν τ/μ στρατείας	<i>hier verwijst de spreker naar de slagen bij Korinthe en Koroneia in 394 v. Chr., waar de Atheners met de Thebanen vochten tegen Sparta</i>
121	ἄκοσμος	<i>opstandig</i>
123	ἐκκηρύττω	<i>publiekelijk uit het leger zetten</i>
125	ἐκεῖνο	<i>verwijst naar het vervolg</i>
128	συναρπάζω ᾧ	<i>wegsleuren lees in plaats hiervan: τούτων</i>
129	περιοράω + <i>acc. en ptc.</i>	<i>het laten gebeuren dat ...</i>
129-130	ἐκπίπτω ἐκ + <i>gen.</i>	<i>verbannen worden uit</i>
131	λητουργίας λητουργέω	<i>liturgieën verrichten; een liturgie is een speciale vorm van belasting voor rijke burgers, waarbij hun het financieren van een bepaald project wordt opgedragen, bijvoorbeeld het bouwen van een oorlogsschip of het bekostigen van een tragedie-opvoering</i>
133	ὥστε	<i>zie aantekening bij regel 23</i>
134	ἐλεέομαι ὑπό + <i>gen.</i> ᾧ	<i>medelijden bij iemand vinden = τούτων ἅ</i>
135	ἐκ + <i>gen.</i>	<i>hier: op grond van</i>
136	καθίσταμαι, <i>aor.</i> κατέστην εἰς	<i>terecht komen in</i>